

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תרמב

ערב שבת-קודש
פרשת וירא
י"ט במרחשוון ה'תשס"ז

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ט במרחשון ה'תשס"ז – כ"ו במרחשון ה'תשס"ז

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ט במרחשון	הלכות מאכלות אסורות פרק ב-ד.	הלי ברכות פרק ה.	מ"ע קנ. קנא. קנב. מל"ת קעב. קעד.
ש"ק	כ' במרחשון	פרק ה-ז.	פרק ו.	מל"ת קעג. קעה. קעז. קעח. קעח.
א'	כ"א במרחשון	פרק ח-י.	פרק ז.	מל"ת קעט. קפ. קפח.
ב'	כ"ב במרחשון	פרק יא-יג.	פרק ח.	מל"ת קפא. קפב. קפד. קפה. קפג.
ג'	כ"ג במרחשון	פרק יד-טז.	פרק ט.	מל"ת קפו. קפט. קצ. קצא. קצב.
ד'	כ"ד במרחשון	פרק יז. הלכות שחיטה.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק י.	מל"ת קצג. קנג. קצד. מ"ע קמו.
ה'	כ"ה במרחשון	פרק ג-ה.	פרק יא.	מל"ת קא.
ו'	כ"ו במרחשון	פרק ו-ח.	הלי מילה.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קמו.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							120 לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה	
5.09	4.44.0	11.55	11.25	8.43	6.12	5.12	4.51	4.03	ו', י"ט במרחשון
5.09	4.43.4	11.55	11.25	8.43	6.13	5.13	4.51	4.04	ש"ק, כ' במרחשון
5.08	4.42.7	11.55	11.25	8.43	6.14	5.14	4.52	4.05	א', כ"א במרחשון
5.08	4.42.1	11.55	11.25	8.44	6.15	5.15	4.53	4.06	ב', כ"ב במרחשון
5.07	4.41.5	11.55	11.25	8.45	6.16	5.15	4.54	4.06	ג', כ"ג במרחשון
5.07	4.41.0	11.55	11.25	8.45	6.17	5.16	4.54	4.07	ד', כ"ד במרחשון
5.06	4.40.4	11.55	11.25	8.46	6.18	5.17	4.55	4.08	ה', כ"ה במרחשון
5.06	4.39.9	11.56	11.25	8.46	6.18	5.18	4.56	4.09	ו', כ"ו במרחשון

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש
4:07	5:21	4:22	5:22	4:12	5:20	4:26	5:23	4:07	5:23
4:03	5:17	4:18	5:19	4:07	5:17	4:22	5:20	4:03	5:20

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: שניאור זלמן רודרמן • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

העבודה דתורה ומצוות צריכה להיעשות מתוך תענוג

התאריך של יום-ההולדת – כ"ף במרחשוון בשנת כתר"א, מורה על עניין הכי נעלה – כתר שבכתר, פנימיות הכתר, עד לפנימיות עתיק, עניין התענוג • רצונו ותביעתו של בעל יום-ההולדת, שאמר "את הכתבים הנני משאיר לכם", היה שלימוד חסידות יהיה באופן של הבנה והשגה אמיתית, כמו לימוד נגלה • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

היום בחודש – כ"ף במרחשוון, ושנת ההולדת – שנת תרכ"א, שנת כתר"א, ובלשון המוכא בקונטרס הידוע⁴, "כ"ף חשוון תרכ"א, שיש בזה שני כפ"ן, שהוא רומז לכתרא עילאה".

והעניין בזה:

אודות עניינה של אות כ' – מבואר בכמה מקומות⁵ שמורה על ספירת הכתר, וכמרומו גם בכך שאות כ' היא הראשי-תיבות ד"כתר". ועל-פי זה, כאשר ישנם שני כפ"ן – הרי זה מורה על ב' הבחינות שבכתר: חיצונית הכתר ופנימיות הכתר, אריך ועתיק, ולמעלה מזה – ב' הבחינות שבפנימיות הכתר (עתיק) גופא: חיצונית עתיק ופנימיות עתיק, עד לדרגה הכי נעלית שבפנימיות עתיק (עד כמה ששייך לומר עניין של "דרגה" בפנימיות עתיק).

ובפרטיות יותר:

הכ' דשנת כתר"א, מספר השנים דבריאת העולם – שייך לגדרי העולם, ואילו הכ' דמרחשוון, מספר ימי החודש, הקשור עם כללות העניין דקידוש החודשים – הוא למעלה מגדרי העולם, ובלשון המדרש⁶, "משבחר הקב"ה בעולמו כו' ומשבחר

א. בעומדנו בכ"ף במרחשוון, יום-ההולדת כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע – יש להוסיף בכל הקשור להליכה בדרכיו ואורחותיו, כולל ובמיוחד – לימוד תורתו באופן של הבנה והשגה.

ובהדגשה – שמדובר אודות נשיא בישראל, "הנשיא הוא הכל", שכולל הכל; וביחד עם זה, את הכל השאיר ונתן לנו,

ובלשון האמור: "די כתבים לאָז איך אייך" ("את הכתבים הנני משאיר לכם"). ולא עוד, אלא שהכניס בזה את עצמותו, "אנא נפשי כתבית יהבית", ובאופן כזה – "יהבית", לשון נתינה, על-דרך ובדוגמת כללות העניין ד"מתן-תורה" – מלשון מתנה (כמבואר בכמה-מקומות, גם בדרושי בעל יום-ההולדת⁷), "מאן דיהיב מתנה בעין יפה יהיב"⁸,

ובזה מודגש שהדבר עובר (כביכול) לרשותו של המקבל – על-פי הלכה (כמבואר בשולחן-ערוך חושן-משפט).

ב. ישנו עניין נוסף ביום-ההולדת כ"ף במרחשוון בכל שנה ושנה – עצם התאריך של יום-ההולדת:

(4) "חנוך לנער" עמ' 8 וראה "היום יום" – כ"ף במרחשוון.

(5) ראה ספר-הערכים חב"ד – אותיות התורה עמ' ע. וש"נ.

(6) שמו"ר פט"ו, יא.

(1) פרש"י חוקת כא, כא.

(2) סה"מ א'ע"ר ע' סג בקשר להמשכת העצמות.

(3) ב"ב נג, רע"א, וש"נ.

ביעקב ובניו קבע להם ראש־חודש של גאולה", עניין התורה.

וב' עניינים אלו - עולם ותורה - כפי שהם ב"כתר", הם ב' הדרגות שבכתר, חיצוניות הכתר ופנימיות הכתר, אריך ועתיק, ובעתיק גופא - חיצוניות עתיק ופנימיות עתיק, כנ"ל. ונמצא, שהתאריך של יום־ההולדת - כ"ף במרחשוון (שנת כתר"א) - מורה על עניין הכי נעלה: כתר שבכתר, פנימיות הכתר, עד לפנימיות עתיק.

ג. ונחזור לענייננו - ההוראה מיום־ההולדת בכ"ף במרחשוון שנת כתר"א, כתר שבכתר, פנימיות הכתר, עד לפנימיות עתיק - שהעבודה בכל ענייני תורה ומצוותיה צריכה להיות גם מתוך תענוג, ועד לשלימות התענוג.

ויש להוסיף, שעניין זה הוא בהדגשה יתירה בנוגע ללימוד החסידות - כפי שניתן להבין מדיוק לשונו של בעל יום־ההולדת לפני הסתלקותו בנוגע לכתביו: "די כתבים לאז איך אייך", הנני משאיר לכם.

והעניין בזה:

הלשון הרגיל בנוגע לתורה הוא - נתינה, "מתן־תורה", "אנא נפשי כתיבת היבית", ומכיוון שבעל יום־ההולדת שינה בלשונו ואמר "הנני משאיר לכם" ("לאז איך אייך"), בהכרח לומר, שבלשון "משאיר" מודגשת הוספה שאינה כלולה בלשון "נותן", דאם־לא־כן היה צריך לומר "הנני נותן לכם".

והחילוק שבין ב' הלשונות אלו - בפשטות:

לשון נתינה - מדגיש את מציאותו של ה"נותן", היינו, שהשייכות של הדבר עם המקבל אינה מצידו של המקבל, כי אם מצידו של הנותן, אשר, "כל הנותן בעין יפה נותן", ובמילא, יש לזכור תמיד שישנו מי שנתן לו את הדבר, ולכן אינו יכול להישאר כפוי טובה וכו'.

מה־שאי־כן לשון השארה ("משאיר") - מדגיש את מציאותו של זה שהדבר נשאר אצלו, שמשאירים את הדבר ברשותו ובבעלותו המוחלטת (מבלי שיהיה מודגש על כל צעד ושעל שבעצם אין זה דבר השייך אליו, אלא ישנו מישהו שנתן

לו את הדבר).

וחילוק זה מתבטא בנוגע לעניין התענוג: בלשון "נותן", מכיוון שמודגש כאן מציאותו של הנותן - מתבטא הדבר בלימוד מתוך קבלת־עול, עד לתוקף הרצון כו', מבלי לערב את מציאותו; מה־שאי־כן בלשון "משאיר", מכיוון שעיקר ההדגשה היא שמשאירים את הדבר ברשותו ובבעלותו המוחלטת, שנעשה שלו ממש - מתבטא הדבר בלימוד (גם) מתוך תענוג, היינו, שעניין זה נעשה התענוג שלו כו'.

ד. ויש לקשר עניין זה עם ההדגשה המיוחדת שמצינו אצל בעל יום־ההולדת בנוגע ללימוד החסידות, באופן של "יתפרנסון", היינו, שענייני החסידות יבואו באופן של הבנה והשגה בשכלו של האדם הלומד.

ובהקדמה:

ידוע מה שכתב בעל יום־ההולדת בקונטרס עץ־החיים⁷ אודות גודל העניין דלימוד נגלה בתורה באופן של הבנה והסברה אמיתית, ולדוגמא, בלימוד פלוגתא או שקלא־וטררא שבגמרא - "ידע טעם וסברא של כל־אחד־ואחד... לידע היטב מה היתה סברתו תחילה בההלכה שמשום זה הוקשה לו, ומה נתחדש על־ידי התירוץ וכו'". וכמו כן תבע שאופן לימוד החסידות יהיה "כלימוד הסוגיות בגליא שבתורה"⁸.

וכפי שרואים במאמרי החסידות שלו: בעניינים שנתבארו במאמרים של הנשיאים שלפניו ואחר־כך נתבארו גם במאמריו של בעל יום־ההולדת, הרי החידוש במאמרים שלו (כפי שנראה לעניות דעתנו) - שבהם נתבארו העניינים באופן של אריכות ההבנה וההסברה ודעת כו', בריבוי יותר (בכמות, ובוודאי גם באיכות) לגבי המאמרים של הנשיאים שלפניו.

ומכיוון שעניין זה נתגלה לנו - על־פי תורת הבעש"ט⁹, שכל דבר שבעולם הוא בהשגחה־פרטית, ויש בו הוראה בעבודת ה', אפילו בענייני

(7) פרק כח.

(8) "התמים" ח"א עמ' יג.

(9) ראה בארוכה כש"ט הוספות סקי"ט ואילך, וש"נ.

הביישן למד"12. |ומוכן, שאין סתירה לזה ממאמר רו"ל¹³ "עז פנים כו'" (היפך העניין דגן-עדן) - שכן, בר בכד עם שלילת "עזות פנים" בתכלית, מדגישים ש"לא הביישן למד", ולכן, יכול וצריך לשאול, אלא שלא יהיה זה באופן של "עז פנים".
ובזה מתבטא גם החילוק באופן הלימוד - מתוך קבלת-עול עד לתוקף הרצון או (גם) מתוך תענוג: כאשר מדגישים את מציאותו של הנותן - אזי הלימוד הוא (בעיקר) מתוך קבלת-עול, דבר הבא לידי ביטוי גם בכך שמפחד לערב את מציאותו, לשאול שאלה כו': מה-שאינ-כן כאשר מדגישים

העולם, עולם מלשון העלם והסתר, ועל-אחת-כמה-יכמה בענייני תורה, ועל-אחת-כמה-יכמה בפנימיות התורה - מובן, שעניין זה מהווה הוראה שרצונו ותביעתו של בעל יום-ההולדת שלימוד החסידות יהיה באופן של הבנה והשגה אמיתית, להבין היטב בשכלו הוא, ובמילא, כאשר לומד ואינו מבין דבר מסויים, או שיש לו קושיה כו', עליו להתבונן ולעיין בדבר באופן של יגיעה כו', עד שהדבר יוקלט בשכלו והשגתו.
ועניין זה מודגש בלשונו "את הכתבים הנני משאיר לכם" - יותר מלשון נתינה: בלשון נתינה - מכיוון שמודגשת מציאותו

בנוגע לעניין של מעשה בפועל - בוודאי שההנהגה היא באופן של הקדמת נעשה לנשמע, אבל לאחרי העניין ד"נעשה" צריך להיות גם "נשמע", הבנה והשגה

את מציאותו של הלומד ("את הכתבים הנני משאיר לכם"), דבר השייך לו - מתבטא הדבר בכך שמשתדל להבין בשכלו כל דבר, ובמילא, הלימוד הוא (גם) מתוך תענוג, כפי שרואים במוחש שכאשר לומדים עניין עמוק, אשר, בהתחלת הלימוד ישנם כמה וכמה פרטים שאינם מובנים, קושיות וכו', ולאחרי העיון והיגיעה נקלט הדבר בהבנה והשגה טובה, אזי מתענג ביותר על הבנת העניין.

בנוגע לעניין של מעשה בפועל - הרי בוודאי שההנהגה היא באופן של הקדמת נעשה לנשמע, היינו. שמקיים בפועל ממש גם כאשר אינו מבין את הדבר: אבל אף-על-פי-כן, לאחרי העניין ד"נעשה" צריך להיות גם "נשמע", הבנה והשגה דווקא, עד לעניין של תענוג.

ה. ולתוספת ביאור - יש להקדים ולבאר תחילה את כללות עניין הקושיות שבתורה:

של הנותן, הרי הלימוד הוא באופן שמרגיש תמיד שישנו משהו שנתן לו את הדבר, ולא ייתכן שישאר כפוי טובה, ובמילא, כאשר מתעוררת אצלו איזו קושיה בלימוד - ירא ומפחד לשאול קושיה!

כיצד ייתכן - טוען הוא - לשאול קושיה על הרבי?! הרבי כתב מאמר בכתב-יד-קודשו (כפי שרואה בעצמו שכן הוא בכתב-יד-קודש), ואס-כן, כיצד יעיז להקשות שישנו מאמר של רבי שלפניו או רבי שלאחריו, או מאמר מתורה שבכתב ותורה שבעל-פה, שאינו מובן על-פי המבואר במאמר זה!?!...

אמנם, בעל יום-ההולדת הדגיש ואמר "את הכתבים הנני משאיר לכם" - מכיוון שרצונו היה שילמדו את המאמרים באופן שתוכן המאמר יבוא בהבנה והשגה בשכלו של הלומד, היינו, שהדבר הוא ברשותו ובבעלותו, "תורתו" - נקראת על שמו¹⁰ ונפקא-מינא להלכה - שיכול למחול על כבודו¹¹, ובמילא, כאשר יש לו קושיא - הרי "לא

12) אבות פ"ב מ"ה.
13) שם פ"ה מ"כ.

10) ע"ו י"ט, א.
11) קידושין לב, סע"א ואילך ובפרש"י.

ממעל על-ידי עיון ובידור הלכה... מהקליפות שהיו מעלימים ומכסים אותה, אשר, "העליונים - אין בהם כוח לברר ולהעלות... אלא התחתונים לבר, לפי שהם מלוכשים בגוף חומרי... מקליפת נוגה, והם מתישים כוחה כו", על-דרך ובדוגמת העילוי ד"זדונות נעשו לו כזכויות", עד ל"זכויות" ממש, "אתהפכא השוכא לנהורא ומרירו למתיקא", "לילה כיום יאיר"²⁰.

ויש להוסיף, שמצד גודל העילוי ד"אור חוזר" - ישנו עניין של שקלא וטריא וקושיות גם בתלמוד-ירושלמי, אם כי שלא בריבוי כל-כך כמו בתלמוד בבלי.

ויתירה מזה: אפילו בפנימיות התורה, "עין החיים", "מסטרא דאילנא דחיי, דלית תמן לא קשיא מסטרא דרע ולא מחלוקת מרוח הטומאה כו" - הרי כאשר מסתכלים בזוהר בפשטות (על-כל-פנים בפשטות המתאימה ללימוד הזוהר), מוצאים כמה וכמה קושיות ורמיניהו'ס, אם כי פחות מאשר בתלמוד-ירושלמי, וכמו כן מצינו בתורת החסידות "וצריך-עיון", או "דלא כנ"ל" (כלשון הרגיל במאמרי אדמו"ר האמצעי), וגם עניין זה הוא חלק מהמאמר!

וטעם הדבר - כדי שגם בפנימיות התורה יהיה העילוי דיתרון האור כו', עד כמה ששייך הדבר בפנימיות התורה (ועל-אחת-כמה-יזכמה בנגלה דתורה, בתלמוד-ירושלמי, ובעיקר - בתלמוד-בבלי).

ולכן, גם לימוד הקושיות הוא חלק מלימוד התורה, וחייבים לברך על זה ברכת התורה - שהרי אדרבה, דווקא על-ידי הקושיות באים להבנת העניין על בוריו ולאמיתתו, כנ"ל בארוכה.

1. על-פי זה מובן גם באיזה אופן צריכה להיות הגישה ללימוד התורה: מכיוון שלימוד התורה צריך להיות באופן של הבנה והשגה - הרי מובן, שכדי שיוכל להבין את התירוף לאמיתתו, צריך להבין תחילה את הקושיה, כלומר, לימוד הקושיה אינו באופן שלומד שתנא או אמורא, פלוני הקשה כך וכך, כי אם באופן שמבין היטב את סברתו של התנא או האמורא, "לידע היטב מה היתה

בעניין הקושיות שבתורה - איתא בזוהר¹⁴ ומבואר באיגרת-הקודש¹⁵ שקושיות הן "מסטרא דרע", "שהקליפות שולטים עליהם ומעלימים חכמת התורה", וכמובן גם בפשטות - שהרי "קושיא" פירושה העלם והסתר על ההבנה וההסברה דשכל התורה.

ולאידך, גם כאשר לומדים קושיה בתורה - חייבים לברך "ברכת התורה": "נתן לנו את תורתו"! והגע עצמך: גם כאשר יהודי יודע שביום זה לא יספיק ללמוד גם את התירוף, כ-אם את הקושיה בלבד (מאיוזו סיבה שתהיה) - אסור לו להתבטל מלימוד התורה, אלא חייב ללמוד את חלק התורה העוסק בעניין הקושיה, ואסור לו להתחיל ללמוד את הקושיה לפני שיברך "ברכת התורה", אף-על-פי שהיום לא ילמד את התירוף, ועל התירוף - יברך "ברכת התורה" למחרת! ונקודת הביאור בזה - שדווקא על-ידי העלם והסתר הקושיות באים לבידור העניין על בוריו, לאמיתתו ובשלימותו.

וכמבואר בכמה-מקומות¹⁶ העילוי דתלמוד-בבלי לגבי תלמוד-ירושלמי:

תלמוד-ירושלמי, הלימוד בארץ-ישראל, עליה נאמר¹⁷: "וזהב הארץ ההיא טוב", "אין תורה כתורת ארץ-ישראל"¹⁸ - הוא באופן ד"אור ישר", ולכן, אין בו ריבוי שקלא וטריא וקושיות כו', מכיוון שמלכתחילה כל העניינים הם באופן ברור ומואר כו'; מה-שאין-כן לימוד בבבל, "במחשכים הושיבני"¹⁹ - הוא באופן ד"אור חוזר", היינו, שישנו ההעלם והסתר דקושיה ורמיניהו כו', ורק לאחר כן באים לבידור העניין לאמיתתו.

ובכן, כדי לבוא להבנת העניין על בוריו, עד לאמת לאמיתתו - הרי זה דווקא באופן ד"אור חוזר", לאחר שישנו ההעלם והסתר דקושיא כו' ואף-על-פי-כן, מבררים את ההלכה מן ההעלם וההסתר שמסטרא דרע, כמבואר באיגרת-הקודש "עניין פלא גדול... מאוד... (ש)נעשה בשמים

(14) ח"ג קדב, ב - ברע"מ.

(15) סימן כו.

(16) המשך תרס"ז עמ' צ ואילך.

(17) בראשית ב,יב.

(18) ב"ר פט"ז, ד.

(19) איכה ג,ו. וראה סנהדרין כד,א.

(20) תהילים קלטי,יב.

הם מצוות שחיובן תמידי בכל יום ובכל רגע (כמו שכתוב בהקדמת ספר-החינוך²³), ובמילא, גם נשים חייבות בהן, והרי פסק-דין מפורש ברמב"ם²⁴ "היאך היא הדרך לאהבתו ויראתו - בשעה שיתבונן האדם במעשיו כו' ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך ולא קץ כו' לידע השם הגדול", שזהו תוכן העניין דלימוד החסידות.

וכמו כן פוסק בסיום וחותרם הלכות תשובה שגם נשים וקטנים "מרגילין אותן... בנחת עד שישגוהו וידעוהו ויעברוהו מאהבה", וכפי שממשיך שם, ש"על פי הדעה תהיה האהבה... לפיכך צריך האדם... להבין ולהשכיל בחכמות ותבונות המודיעים לו את קונו כו'".

וכל זה - באופן של הבנה והשגה דווקא, כפי שמדייק ומונה את ג' הלשוניות דחכמה, בינה ודעת²⁵.

וכאמור לעיל - על כל עניינים אלו נאמר "כי קרוב אליך הדבר מאוד גו' לעשותו", היינו, ש"קרוב גו' מאוד" גם בנוגע להמשכת העניין בעולם העשייה, עד לעשייה שבעשייה, תחתון שאין למטה ממנו, ואין הדבר תלוי אלא ברצון, ובלשון הידוע: "עימדו אכן כולכם", שכן, הכוח והיכולת לדבר ישנו כבר מן המוכן, ולא רק באופן של העלם (העלם שאינו במציאות או העלם שישנו במציאות), כי אם באופן גלוי עד שהדבר הוא ברשותו ובבעלותו של כל-אחד-ואחד, כאמור, שאת הכתבים השאיר לנו.

ח. ועל-ידי מעשינו ועבודתנו בלימוד החסידות והפצת המעיינות חוצה - זוכים לקיום ההבטחה דקא אתי מר דא מלכא משיחא, שאז יהיה הגילוי דפנימיות עתיק - כתר שבכתר - "השמים החדשים והארץ החדשה", וכן "תורה חדשה מאיתי תצא".

(קטעים מהתוועדות ליל כ"ף במרחשוון ה'תשמ"ו.
'תורת-מנחם - התוועדות' תשמ"ו, כרך א, עמ' 555-578
- בלתי מוגה)

סברתו תחילה בהלכה שמשום זה הוקשה לו", עד שגם בשכלו מתעוררת קושיא זו, היינו, שזוהי קושיא שלו! ובאופן כזה, הרי כשלומד אחר-כך את התירוץ, אזי מבין היטב "מה נתחדש על-ידי התירוץ".

וכמו כן בנוגע ללימוד החסידות, פנימיות התורה (חלק מתורה שבעל-פה, שבה נוגע העניין דהבנה והשגה דווקא²¹) - שאינו יוצא ידי חובתו באמירת תיבות המאמר, הבנתם באופן שטחי, עד להבנה באופן פנימי, כל זמן שמפחד להתבונן ולהתעמק בשכלו, שמא תתעורר אצלו איזו קושיא או א-הבנה במאמר!

ועל זה אומרים לו: בעל המאמר הודיע שמשאיר את כתביו לנו, היינו, שרצונו שלימוד הכתבים יהיה באופן של השגה בשכלו של הלומד, ובמילא, יש להתבונן ולהתעמק בהבנת הדברים, גם כאשר תתעורר אצלו קושיא בדבר, ואדרבה, דווקא כאשר יתעמק בדבר עד שתתעורר אצלו קושיא כו' - אזי יבוא להבנת העניין על בוריו ולאמיתתו.

וכאמור, דווקא באופן כזה הלימוד הוא מתוך תענוג, עד לתכלית השלימות בעניין התענוג - על-דרך וברוגמת פנימיות עתיק, כמודגש בתאריך דיום-ההולדת, כ"ף במרחשוון דשנת כתר"א, כנ"ל בארוכה.

ז. ההוראה מכל האמור לעיל - בנוגע למעשה בפועל: יש להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בלימוד החסידות, ובמיוחד - בלימוד תורתו של בעל יום-ההולדת, ובאופן של הבנה והשגה דווקא, כהדגשת בעל יום-ההולדת: "את הכתבים הנני משאיר לכם", כולל - באופן של תענוג, עד לשלימות התענוג, פנימיות עתיק.

ודבר זה הוא ביכולתו ובכוחו של כל אחד ואחת, ובהדגשה, גם בנוגע לנשים - כמדובר כמה-פעמים²² שגם נשים חייבות בלימוד פנימיות התורה:

המצוות דאמונת ה', אהבת ה' ויראת ה' וכו'

23 באגרת המחבר בסופה.

24 הל' יסוה"ת פ"ב ה"ב.

25 ראה גם לקו"ש חכ"ג עמ' 86 הע' 49 וש"נ.

21 ראה הל' ת"ת לאדה"ז ספ"ב. וש"נ.

22 ראה לקו"ש ח"ז ס"ע 268, ועוד.

"וירא אליו ה'" בתכלית השלימות – מהעניינים העיקריים של הגאולה

מדוע עדיין לא נתגלה משיח שבדורנו?

מהעניינים העיקריים דייעודי הגאולה – ש"לא יכנף עוד מוריד והיו עיניך רואות את מורידך", שזהו עניין ד"וירא אליו ה'" בתכלית השלימות.
ויתירה מזה: "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר גו'" (לא רק "עיני בשר", אלא ה"בשר" עצמו ו"כל בשר"), שיהיה גילוי אלוקות בכל הבריאה כולה [...].
ועל-פי האמור לעיל שהמציאות ד"וירא אליו ה'" קיימת תמיד אצל כל אחד ואחד מישראל, וצריכים רק לפעול שמציאות זו תהיה בהתגלות – יש לומר שכן הוא גם בנוגע להשלימות ד"וירא אליו ה'" שבגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו:
ידוע שבכל אחד ואחד מישראל יש ניצוץ מנשמת משיח, בחינת היחידה, שהיא ניצוץ מבחינת היחידה הכללית שהיא נשמת משיח. שלכן נקרא כל אחד ואחד מישראל בשם "כוכב", שמו של משיח, שנאמר עליו, "דרך כוכב מיעקב".

נתבטלו כל המניעות והעיכובים

ועניין זה נעשה בפועל ובגלוי על-ידי זה שכל אחד ואחד מישראל ממלא את שליחותו של הקב"ה – כמרומז גם בתיבת "שליח" בתוספת יו"ד, שרומז על עשר כוחות הנפש שבהם ועל-ידם נעשית עבודת השליחות, בגימטרייה "משיח" – לגלות את הניצוץ משיח שבו, בחינת היחידה, שתתגלה ותחדור בגופו הגשמי ובענייניו הגשמיים שבחלקו בעולם, ועד שכצירוף כל הניצוצות דמשיח שבכל ישראל, מתגלה ובא המשיח הכללי, משיח צדקנו, שאז יהיה גילוי אלוקות בישראל – ("וירא אליו ה'") ובעולם בתכלית השלימות...

ועוד והוא העיקר:

נוסף על המבואר לעיל שקיימת מציאותו של משיח בניצוץ משיח (בחינת היחידה) שבכל אחד ואחד מישראל, קיימת גם מציאותו של משיח כפשוטו (יחידה הכללית) – כידוע ש"בכל דור ודור נולד אחד מזרע יהודה שהוא ראוי להיות משיח לישראל" – "אחד הראוי מצדקתו להיות גואל, ולכשיגיע הזמן יתגלה אליו ה' יתברך וישלחו כו'", ואילו לא היו מתערבים עניינים בלתי-רצויים המונעים ומעכבים כו', היה מתגלה ובא בפועל ממש.

ועל-פי הודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, משיח שבדורנו, שכבר נסתיימו ונשלמו כל ענייני העבודה ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח צדקנו, הרי, בימינו אלה נתבטלו כל המניעות והעיכובים כו', וכיוון שכן, ישנה (לא רק המציאות דמשיח, אלא) גם ההתגלות דמשיח, ועכשיו צריכים רק לקבל פני משיח צדקנו בפועל ממש.

(מהתוועדות שבת יקודש פרשת וירא, ח"י במרחשוון התשנ"ב. 'תורת-מנחם – התוועדות' תשנ"ב, כרך א, עמ' 273)

"שלוחו של אדם כמותו"

הרבי מוסיף ומשגר תלמידים-שלוחים למקומות שונים בעולם • בין השאר נשלחים תלמידים לברינאוה בצרפת, לאוסטרליה הרחוקה ולמדינות שונות בארה"ב • השתלשלות עניינים מרתקת מלווה את מסע השליחות של קבוצת תלמידים מהישיבה בכפר-חב"ד לשיבה חדשה המוקמת באותם ימים במגדל-העמק • רשימה שנייה על "התלמידים השלוחים"

לשמוע מאמר מיוחד מהרבי בשנת תשל"ג.

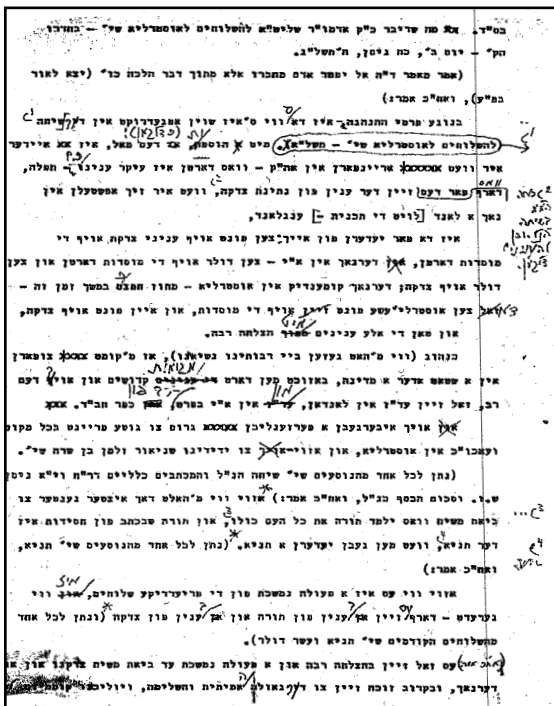
בחורף תשכ"ב שיגר הרבי קבוצת תלמידים שלוחים גם לברינאוה, צרפת. בי"ז באדר א תשכ"ב ('מקדש מלך', כרך ג, עמ' קנג"ד) משגרת להם המזכירות את המכתב הבא:

אל תלמידים - השלוחים שליט"א אשר ברונא שלום וברכה!

מתאים להוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א, מתבקשים אתם בזה למנות מאתכם אחד או שניים, אשר תפקידם יהיה לכתוב ולשלוח לכ"ק אדמו"ר שליט"א תמידים כסדרם לכל הפחות פעם בשבועיים - דו"ח ממילוי תפקיד נסיעתכם, הן בהנוגע לעצמכם והן בנוגע להשפעתכם - על הסביבה...

התלמידים השלוחים לאוסטרליה

השליחות המפורסמת ביותר, ואולי אף המיוחדת מכולן, היא זו של התלמידים השלוחים לאוסטרליה (ראה צילום אחת מברכות הרבי לקבוצה זו - מתשל"ג) שזכו אף

"לא לו אין להציעני"...

בהם מאיר עיני שניהם ה', אזכיר על הציון להצלחה מופלגה.

אל הפתק צירף הרבי - בעבור כל אחד מששת התמימים הנ"ל - את השיחה של ח"י אלול על החיות והתגבורת המיוחדים הנדרשים במלאת שמונים שנה ליישיבת תומכי־תמימים. השיחה הופיעה מוגהת (חידוש גדול באותה תקופה) ונדפסה בפורמט מיוחד עבור תלמידי הישיבה (ראה ליקוטי־שיחות, כרך יד, עמ' 310 ואילך).

"להצלחה רבה בשליחותם"

לשליחות זו קדמה השתלשלות עניינים יוצאת־דופן:

בהיות הרב גרוסמן כמה שנים קודם לכן ב'יחידות', הציע לפני הרבי רעיון להקים ישיבה במגדל־העמק. בתגובה אמר לו הרבי כי תפקידו העיקרי הוא להתעסק בהפצת היהדות בין תושבי העיר, ולא ברור אם יוכל בריבזמן להתמסר להקמת ולניהול הישיבה. הרב גרוסמן הציע שכמה אנשים ממשפחתו יתעסקו בזה וכך הדבר לא יפריע לשאר עיסוקיו בעיר. אִר־אז הביע הרבי את הסכמתו ואף העניק את ברכתו 'הק' להקמת מתיבתא ו'ישיבה קטנה' - 'מגדל אור' שמה.

כשסיים מחזור ראשון של התלמידים את הישיבה קטנה' והתעוררו ספיקות לאן ימשיכו וכו', החליט הרב גרוסמן להקים (לפחות זמנית) ישיבה גדולה במגדל־העמק, ובראש הישיבה ביקש להעמיד את אביו, הגאון הרב ישראל גרוסמן שליט"א, שכיהן אז כראש־הישיבה בכפר־חב"ד.

הרב גרוסמן ביקש מהנהלת הישיבה בכפר־חב"ד לתגבר את הישיבה במגדל־העמק עם כמה תלמידים, ש"יקרבו את התלמידים לרוח חב"ד ויכינו אותם להיכנס לישיבה בכפר־חב"ד...". הנהלת הישיבה בכפר־חב"ד נענתה לבקשה, לאחר שכאמור ששת התלמידים הנ"ל ניאותרו לכך. מיד לאחר מכן הודיעה על כך ההנהלה לרבי. אחרי תקופה קצרה הגיע מהרבי המענה שבו פתחנו.

מספר ימים לאחר מכן הגיע מכתב מהרבי לקראת השנה החדשה, ובו שמותיים של כל ששת ה'תלמידים השלוחים' (תואר שבו פונה אליהם

הנה שתי התייחסויות מעניינות במיוחד של הרבי לעניין התלמידים־השלוחים. האחת היא משנות הלמד"ם:

...מה שאמרתי להת' [=לתלמידים? התמימים?] שיתנדבו לנסוע זוהי פני' רק לתלמידים ולא להנהלות דשיבות ועל הנהלות להחליט, האם בכלל טוב בשבילם לקבל עוד תלמידים, ובאם הן, - מאיפה ואיזה תלמידים... התשובה הבאה ('מקדש מלך', כרך ג, עמ' קנג) נכתבה במענה למה שכתב המשפיע הרה"ח ר' מנחם־מענדל פוטרפס לרבי בחודש תשרי תשל"ד. הרמ"מ פנה אז אל כמה בחורים מארץ־הקודש שלמדו ב־770, וביקשם לחזור לישיבת תומכי־תמימים בכפר־חב"ד כדי לחזק את הישיבה. התלמידים נענו לבקשה אך התנו זאת בכך שחזרתם תיחשב "שליחות". כשכתב הרמ"מ את הדברים לרבי זכה לקבל את המענה - המבהיל בחריפותו - הבא:

כשתלמיד תו"ת [תומכי־תמימים] ממלא את הוראת המשפיע שלו כמפורש בשיחות כ"ק אדמו"ר נ"ע הרי בכל כיוצא בו לא שיין עניין שליחותו כלל וממה־נפשך - אם הוא תלמיד תו"ת כרצון אדמו"ר, אינו זקוק לשליחות, ואם ח"ו אינו כרצונו וכו', לאלו אין להציעני שיאמר עליו שלוחו של אדם כמותו.

התלמידים השלוחים למגדל־העמק

בשלהי שנת תשל"ז נענו שישה מתלמידי הישיבה הגדולה בכפר־חב"ד לבקשת הנהלת הישיבה, לנסוע לישיבה שהקים הרה"ח הרב יצחק־דוד שיחי' גרוסמן במגדל־העמק, ישיבת "מגדל אור", בעידודו ובברכתו של הרבי. השישה היו ברוך־חיים לבקיבקר, יוסף־יצחק זלמנוב, חיים־שלמה דיסקין, יצחק גרוזמן, לוי־יצחק גינזבורג ושמשון הלפרין.

בחודש אלול כתב הרבי על פתק:

ואשרי חלקם דתלמידי תומכי־תמימים דכפר־חב"ד שיחיו שנסעו לשם, וימשיכו שם בחיות ובתגבורת (כמדובר בח"י אלול) ויקויים

ניסן ל-770 על חשבון המזכירות, דבר שהיה לגמרי לא שגרתי!

התייחסות מיוחדת זו ליוותה אותם כל משך שהותם ב-770. מהמזכירות שלחו רכב לקבל אותם בשרה התעופה; עם בואם כבר היו מוכנים חדרים בפנימייה (ב-1418 פרזידנט) לקליטתם (דבר לא כליכך רגיל שם...), והרב חודקוב ז"ל מסר להם את הוראת הרבי לזכור שאין הם יוצאים אף לרגע אחד מתחת מרותה של הנהלת תומכי-תמימים, ועליהם לשמור את הסדרים כאן ולנצל את הזמן במילואו כראוי, ובשעות הפנאי לעסוק במבצעים, כפי הוראות ההנהלה.

בכלל, לא היו אז רבים כליכך הנוסעים ל-770, וב'הזמנה' עם מימון המזכירות, כך שהתייחסו אליהם באופן מיוחד גם המשפיעים שם, הגה"ח ר' יואל שיחי' כהן, הרה"ח ר' שלמה שיחי' זרחי ועוד. הם התוועדו עמם שוב ושוב ותבעו שלא יחזיקו טובה לעצמם ויתמסרו לגמרי בלב ונפש לכ"ק אדמו"ר.

יחס מיוחד לשלוחים מוגדל-העמק

זה היה בשנת תשל"ח, לאחר שמחת-תורה הידוע. הרבי התפלל אז ב'זאל' למעלה, ולא כולם זכו להיכנס פנימה. התלמידים-השלוחים ממוגדל-העמק היו בין המאושרים שזכו ונכנסו. בליל חג-הפסח היתה הפעם הראשונה (מאז שמחת-תורה) שהרבי ירד להתפלל ב'זאל' למטה, ובאחרון-של-פסח היתה ההתוועדות הראשונה בלי מיקרופון (התוועדויות של שבת-מברכים וכדו' התקיימו במוצאי שבתות).

היו אז כמה התוועדויות מיוחדות של הרבי, וכמה מהתלמידים קיבלו גם תשובות לשאלותיהם באותן התוועדויות, בצורה שהרגישו שהרבי ממש מדבר אליהם. אמרו שהיה זה כעין 'פיצוי' על שלא היתה להם 'יחידות' פרטית בצורה המקובלת עד אז (וכפי שכתב הרבי למישהו שביקש 'יחידות' כפשוטה: "בטח ינהג כמנהג אנ"ש בזמן האחרון שנכנסים ליחידות בעת ההתוועדות").

עד אז התקיימה 'יחידות' הרשמית כאשר הרבי יושב בפתח חדרו הקדוש, לוקח מכל אחד

הרבי) ובסופו מוסיף בכתב-יד-קדשו: "ולהצלחה רבה בשליחותם במגדל העמק".

כך החלה שליחות מיוחדת שזכתה לכמה וכמה התייחסויות. במהלך זמן החורף הצטרפו לישיבה שלושה בחורים נוספים: שלמה-זלמן לנדא, משה אברהם ובצלאל קופצ'ק.

הוצאות הנסיעה על-חשבון המזכירות

לפי התכנית המקורית היו התלמידים הנ"ל אמורים לנסוע ל'קבוצה' לחודש ניסן תשל"ח (אז היתה ה'קבוצה' מתחילה בראשית חודש ניסן ועד סוף חודש ניסן בשנה הבאה). הרב גרוסמן חשש לשלומה של הישיבה עם נסיעת התלמידים-השלוחים ממנה.

בחודש שבט תשל"ח היה הרב גרוסמן בארה"ב, והכניס פתק לרבי בו ביקש עצה ל"תנופה ועידוד בלימוד החסידות", וכן כתב ש"התלמידים השלוחים דכפר-חב"ד שיחיו רוצים לנסוע להג הפסח לכ"ק אד"ש", ושאל מה לעשות.

הרבי (צירף כמה שטרות כסף ו)ענה:

(1) ["תנופה ועידוד בלימוד החסידות"] יתייעץ

במשפיעי חב"ד באה"ק.

(2) [התלמידים השלוחים וכו'] ימסור להם בשמי שאלה מביניהם שיפעלו בהישיבה בגדל-העמק כדבעי למהווי - יקבלו מכתב אישור על זה מהנהלתה, יבואו לכאן מלפני י"א ניסן עד אחרי ש"ק מברכים אייר על מנת לחזור להישיבה תיכף ומיד לאחר זה, ולפעול בה ביתר עז.

(3) 90% מההוצאות נסיעתם - עלידי המזכירות דכאן.

(4) פנ"נ (=פ"נ נתקבל). המצו"ב לצדקה באה"ק ת"ו".

הרבי מזמין את השלוחים אליו!

אי-אפשר לתאר את התרגשות שבה התקבלה הידיעה בקרב התלמידים-השלוחים במגדל-העמק. למרות ההוראה לוותר זמנית על הנסיעה ל'קבוצה' ולדחותה לזמן ארוך - הרבי 'מזמין' אותם לחודש

הראשון היה ר' יעקב הלפרין, ואחריו התעסקו בזה השאר, כשאת השיחות כותב הת' לוי-יצחק שיחי' גינזבורג. (בשנים שלאחר מכן הת' מנחם-מענדל הלוי שיחי' ברוד, הת' משה הלוי שיחי' חפר ועוד). הדבר נמשך עד שהתחילו העניינים בניו-יורק להתמסד והשיחות החלו להופיע בקביעות ובמהירות.

סוף-סוף 'קבוצה'...

לפני מלאות שנתיים לשליחות, כשלא היה ברור מתי יזכו גם השלוחים במגדל-העמק לנסוע ל'קבוצה', ומאידך לא היה ברור מאין יבואו התלמידים למגדל-העמק, הגיעו התלמידים-השלוחים לכפר-חב"ד ופנו שוב למשפיע הרמ"מ פוטרפרס שידאג להם.

הרמ"מ אכן פעל והצליח והתוצאה היתה שלקראת שנת תש"מ הגיעו למגדל-העמק "תלמידים השלוחים" חדשים, כאשר קודמיהם ממריאים סוף-סוף לשנת ה'קבוצה' שלהם.

דו"ח על כינוס התלמידים-השלוחים

בארצות הברית היו במשך השנים קבוצות רבות של "תלמידים-שלוחים". לחג-הפסח היו מגיעים ל-770 ושם היו מתאספים לכינוס משלהם. על דו"ח של כינוס התלמידים-השלוחים בשנת תשל"ח הגיב הרבי (בא' דראש-חודש אייר תשל"ח):

נתקבל ות"ח [=תשואות-חן]. ודבר בעתו בהמשך ותיכף לחג הפסח זמן חרותינו. אזכיר על הציון. ויהי רצון שיעשו בכל הנ"ל בהתאם להמדובר בהתוועדות דמוצש"ק אחרי השלמת ההתוועדות דאחרון של פסח ועד לחותמה - ניעט כו' אָדנָאווא. בשנה הבאה (תשל"ט) נערך שוב כינוס דומה ועל הדו"ח השיב הרבי:

הנדבר [=האם דובר] בהאסיפה על דבר מדת הקיום בפועל דההחלטות דאשתקד?

את הפתק, נתן דולר בידו ואומר "שליחות מצווה ובשורות טובות".

לפני שובם לארץ הקודש נתברשו בהפתעה (על-ידי המזכירות) בשם הרבי שתייהיה להם 'יחידות' מיוחדת. נכנסו ל'גן-עדן התחתון' והרבי נתן הוראות ברורות (הדברים נדפסו בליקוטי-שיחות, כרך יד, עמ' 337-338): שכל אחד מאתם יפעל עם אחד או שניים מתלמידי הישיבה - "א סניף פון תומכי-תמימים" - ועם אנשי העיר, והעיקר להיות דוגמא חיה בלימוד נגלה וחסידות ובהנהגה חסידותית. כמו כן נתן להם הרבי שליחות פרטית: לנסוע לכותל המערבי עם הרב גרוסמן וכו', ושם לחזור עניינים בנגלה ובחסידות, נקודות ממה ששמעו כאן. לערוך התוועדות במגדל-העמק, וגם שם לחזור נקודות כנ"ל, ולכתוב ולדווח על הכול בפרטיות. ושה יהיה הכנה להוציא את כל ארץ-ישראל מכל המצרים וגבולים בגאולה האמיתית והשלימה.

סניף של תומכי-תמימים

לאחר שבת-מבכים אייר, חזרו התלמידים-השלוחים דמגדל-העמק לארץ. תקופת לימודים לא קלה עברה עליהם, תוך שהם נאלצים להתמודד עם צוות שלא תמיד אהר את חב"ד ודרכה. לבסוף הסתדרו העניינים, כאשר המשפיע הרה"ח ר' מנחם-מענדל פוטרפרס נכנס לתמונה - במיוחד לאחר ששמע כי הרבי מכנה את הישיבה במגדל-העמק "א סניף פון תומכי-תמימים". העניינים בישיבה הסתדרו, כאשר היא אכן מתחילה להתנהל כשיבת תומכי-תמימים לכל דבר.

אחד מהמפעלים הארציים שהתחילו באותה תקופה במגדל-העמק היה הקמת 'ועד להפצת שיחות בלשון-הקודש'. באותם ימים כל עניין ה'הנחות' בארה"ב לא היה עדיין מפותח דיו. שיחות רבות כלל לא יצאו לאור באותה תקופה, מלבד העובדה שה'הנחות' היו באידיש בלבד ('ועד הנחות בלה"ק' עדיין לא נולד). תלמידי הישיבה במגדל-העמק נכנסו אפוא לעניין במרץ והחלו להוציא-לאור את 'תקציר' השידורים, כך שבתוך כמה ימים הגיעו למנויים כו'. המייסד והמנהל

פרשת וירא

וירא אליו ה' (יח,א)

וירא אליו: לבקר את החולה... יום שלישי למילתו היה, ובא הקב"ה ושאל בשלומו (רש"י)

מדוע המתין הקב"ה ליום השלישי למילתו של אברהם כדי לבקרו, ולא בא לבקרו ביומיים הראשונים? משום שכל מצווה צריכה להיעשות בדרך הטבע דווקא, מכיוון שכוונת המצווה היא הבירור והזיכור של גשם וטבע העולם, ולכן יש לעשותה באורח טבעי.

קיום מצוות מילה גורם - בדרך הטבע - ייסורים לאדם הנימול. ומכיוון שעצם בואו של הקב"ה לבקר את אברהם הביא לו רפואה מייסוריו (כדברי הרמב"ן על אתר, "שהיה לו במראה השכינה ריפוי למחלת המילה"), לכן לא בא הקב"ה לבקרו ביומיים הראשונים, כי אז היה אברהם מתרפא באופן ניסי, וזה היה פוגם בשלימות המצווה. אבל ביום השלישי, שגם על-פי דרך הטבע מתרפא האדם, לא היה בריפוי שגרם ביקורו של הקב"ה משום חריגה מגדר הטבע.

(ליקוטי שיחות, כרך ה, עמ' 77)

* * *

יש לשאול, איך נחלה אברהם מקיום מצוות מילה, והרי על מצווה זו נאמר "והיה תמים", ולא ייתכן שתביא לחולי (הפך התמימות)?

יש לומר, דהנה על-ידי המילה הגיע אברהם להשגת מ"ט שערי בינה, ואז הרגיש שעדיין חסר לו גילוי שער הנו"ן, ונכספה וכלתה נפשו לגילוי זה, עד שסבל מ'חולת אהבה'. ומ'חולי' רוחני זה השתלשלה מחלה גשמית כפשוטה. גילוי השכינה, היינו גילוי שער הנו"ן, היה תרופה למחלתו, וכדברי הרמב"ן: שהיה לו במראה השכינה ריפוי למחלת המילה.

(ספר השיחות תש"נ, כרך א, עמ' 111)

וירא אליו ה' (יח,א)

מבואר בוורר, שעד שלא נימול אברהם היתה נבואתו בבחינת "מחזה" ("היה דבר ה' אל אברם במחזה"); ולאחר שנימול נתעלה לדרגת ראייה ("וירא אליו"). ויש לבאר, דהנה "וירא" היינו ראיית המהות, ו"מחזה" - ראייה באמצעות לבוש, המעלים על המהות (גם המילה 'מחזה' היא בלשון תרגום, שהוא בחינת 'לבוש' ללשון-הקודש). בקיום מצוות מילה יש משום התבטלות מוחלטת לבורא והתאחדות גמורה עמו, שכן הביטול והאחדות נרגשים וניכרים גם בבשר הגשמי - "והיתה בריתי בבשרכם". וביטול זה ואחדות זו הם שהעלו את אברהם לדרגה הנעלית של ראיית המהות.

(ליקוטי שיחות, כרך י, עמ' 49)

* * *

"וירא" - היינו דרגה נעלית בראייה, ולא רק "מחזה", התרגום של ראייה. "אליו" - הגילוי נמשך אליו, היינו שאברהם לא התבטל מעוצם הגילוי, אלא הדבר נקלט בו וחדר למציאותו. "הוי" - הדרגה הנעלית של שם הוי', לא רק שם אלוקים. נמצא, שאף-על-פי שנגלתה דרגה נעלית ביותר (שם הוי'), והגילוי היה באופן נעלה ביותר (ראייה) - חדר הגילוי למציאותו של המקבל, של אברהם.

(ספר השיחות תש"נ, כרך א, עמ' 112)

וירא אליו ה'... וישא עיניו וירא והנה שלושה אנשים (יח,א-ב)

מה הקשר בין התגלות השכינה לביאת המלאכים?
ההסבר: בעקבות התגלות הקב"ה - "וירא אליו" - התגלות עצמית של מידת החסד (שאברהם היה לה בכחינת 'מרכבה') - נתעוררה אצל אברהם מידת החסד באופן גלוי. ומשום כך, אי בואם של אורחים ציער מאוד את אברהם. לכן מיד לאחר הגילוי ד"וירא אליו" ובהמשך ישיר לו, שלח אליו ה' את המלאכים - "וירא והנה שלושה אנשים".

(ליקוטי שיחות, כרך ה, עמ' 329)

יוקח נא מעט מים (יח,ד)

בחתונת בתו של כ"ק אדמו"ר האמצעי עם הרה"ק רי"י מטשערקאס, אמר הרבי מאמר חסידות ארוך, כדרכו. כשסיים את הדרוש, הפטיר המחותן, הרב הקדוש ר"מ מטשרנובל: "יוקח נא מעט מים" - מעט מים...

נענה הגה"ח רבי יצחק-אייזיק, רבה של הומיל, שהיה נוכח בחתונה: המלאכים נדמו לאברהם אבינו כערבים, ולהם משפיעים "מעט מים", אולם לנשמות ישראל חייבים לתת הרבה מים...

(מגדל-עוז, עמ' קעב)

* * *

על כך הגיב החסיד רבי הליל מפאריטש: הלוא כל התורה היא כד מן הים - כ"ד ספרי אורייתא. מכאן, שכמה שרק יאמרו הוא מעט, כד מן הים...

(ליקוטי סיפורים, דף קכ)

ויעל לוט מצוער (יט,ל)

פעם שבת כ"ק אדמו"ר הרשב"ב נ"ע בעיר באראנוויטש, ואת תפילת המנחה התפלל ב'קלויז' של חסידי סלונים. לאחר התפילה, כשישב הציבור לסעודה שלישית, עודדם הרבי לומר תורה, ואחד החסידים חזר על תורה ששמע מהרה"צ מסלונים, על הפסוק "ויעל לוט מצוער":
"לוט" מסמל קליפה וסטר-אחרא. "צוער" - הוא ענווה וביטול. "ויעל לוט מצוער" - הקליפה "מתעלה" על-ידי ענוותנותה ונעשית קליפה קשה עוד יותר...
כשנפגש הרבי אחר כך עם הרה"צ מסלונים מסר לו דרישת שלום מחסידיו בבאראנוויטש, והוסיף ואמר כי ל'תורה' ששמע משמו יש יסוד בזהר הקדוש.

(מפי השמועה, רשימת דברים דף קסא)

צחוק עשה לי אלוקים, כל השומע יצחק לי (כא,ו)

"צחוק" רומז לבחינת תענוג העליון שיתגלה לצדיקים לעתיד לבוא, כדכתיב (תהילים קד), "לוויתן זה יצרת לשחק בו". זו הסיבה שהשם "יצחק" הוא בלשון עתיד, כי גילוי זה יהיה רק לעתיד-לבוא. תענוג זה נמשך על-ידי ההעלם וההסתר של שם אלוקים (המעלים ומסתיר על שם הוי"), דהיינו, על-ידי זה שמבטלים את ההסתר והופכים את החושך לאור ואת היש לאין. דבר זה מעורר תענוג למעלה, מאחר שיש בו משום חידוש, שהנברא, שהוא 'יש' ו'דבר', מבטל את עצמו. אולם גילוי התענוג הזה יהיה רק לעתיד-לבוא.

(תורה-אור, דף יז, עמ' ב)

בעניין הקריאה בחול-המועד סוכות

ב. והנה, כמובן שמהשתלשלות הדברים הנ"ל אין בידנו להסיק באופן ברור מהי דעתו של כ"ק אדמו"ר. אולם לענ"ד במקרה זה יש להתבונן במקורות ההלכתיים האחרים שמחייבים אותנו, כחסידי חב"ד, וללמוד מתוכם את אופן ההנהגה הנכון. ולענ"ד כשלומדים את הסוגיא כולה ומעיינים בדברי הרמ"א ורבינו הצמח צדק וכן בהוראת כ"ק אדמו"ר בנוגע לקריאה בחג החנוכה - רואים שכל המקורות הללו מוכיחים שהמנהג שנהגנו בו בשנים האחרונות הוא המנהג הנכון ביותר.

יתרה מזו: להלן יתבאר שייתכן שלפי דעת הצ"צ ומנהג חסידי חב"ד בענין אחר, יש אף בעיה לנהוג בחג הסוכות כמנהג ארץ-ישראל. וזו סיבה נוספת ועיקרית להקפיד לנהוג דוקא את המנהג שנהגנו בו בשנים האחרונות.

ובפרט שהדיון כאן אינו האם להתחיל מנהג חדש, אלא להמשיך ולקיים מנהג שכבר נהגנו בו. ולכן מכיוון שבהשגחה פרטית התקיים בירור וליבון הלכתי בין רבני חב"ד בעניין והוכח שהמקורות ההלכתיים המחייבים אותנו מורים שיש לנהוג דוקא במנהג זה, אין סיבה להפסיק כעת את המנהג ולחזור למנהג שנהגו בו בעבר, לפני שקיימו את הדיון ההלכתי בענין.

השאלה היחידה שיכולה להישאל על דברינו אינה ממקור הלכתי הסותר אותם, אלא רק מדברי כ"ק אדמו"ר לרב נאה - שאין רצונו שישנו את הנכתב בלוח. אולם כפי שיתבאר להלן, דברים אלו אינם בהכרח סתירה למנהגינו.

ג. ביאור הדברים: הפוסקים דנים כיצד יש לקרוא

א. בשבועות האחרונים התקיים דיון על גבי בימה זו בנוגע למנהגנו בקריאת התורה בחג הסוכות. מדברי כ"ק אדמו"ר (בשיחת חג הסוכות ה'תשמ"ט) הובן, שיש לנהוג בארץ-ישראל כמנהג חו"ל, ולקרוא (בא' דחול-המועד) לעולה הראשון "וביום השני", לעולה השני "וביום השלישי" וכו', ולא לקרוא לכל העולים בקרבנות יום זה ("וביום השני"). אמנם מהתשובות שכתב כ"ק אדמו"ר לר' ברוך נאה, בקשר לעריכת לוח 'כולל' חב"ד, השתמע שדבריו בשיחה היו בבחינת 'משנה ראשונה' בלבד ואין רצונו שכך ייכתב למעשה בלוח, אלא יש להמשיך ולכתוב בלוח כפי שהיה כתוב עד אז - לנהוג כמו שנהגים כל בני ארץ-ישראל, שקוראים לכל העולים בקרבנות אותו היום.

כאן מתעורר ספק, כיצד יש לפרש את דבריו של כ"ק אדמו"ר אל הרב נאה: האם יש כאן הוראה ברורה שאין רצונו שחסידי חב"ד ישנו את המנהג המקובל בארץ-ישראל, או שכוונת דבריו הם שכיוון שהעירו שבארץ-ישראל אין נוהגים כמו שאמר בשיחה, על כן אין רצונו לחדש ולפסוק מנהג חדש שאינו נהוג בארץ-ישראל. ובפרט שמדובר בלוח 'כולל חב"ד', שהוא דבר שבדפוס ומגיע אל כל תפוצות ישראל; אולם אין כאן הוראה לגופו של ענין - שחזר בו ממשמעות דבריו בשיחה, שכך ראוי לנהוג גם בארץ-ישראל.

הרב יוסף גינזבורג כתב כאן שיש לחזור ולנהוג כמו שנהגו לפני השיחה, ולקרוא כמנהג ארץ-ישראל. אולם כמה מרבני חב"ד הורו לבני קהילותיהם להמשיך ולנהוג כמו שנהגו מאז השיחה.

לעולה השלישי בימי חג החנוכה. הבית יוסף כותב שחוזרים וקוראים עבורו - "ביום השני". ואילו הרמ"א כותב שאין לחזור ולקרוא פסוקים שכבר קראו, אלא יש לקרוא הלאה - "ביום השלישי". וכותב הצמח צדק ששתי המחלוקות הללו - בחג הסוכות וחג החנוכה - אחת הן.

כאן פנו חסידים אל כ"ק אדמו"ר וביקשו לכתוב בלוח ה'כולל' שיקראו בחג החנוכה כדברי הרמ"א - "ביום השלישי", וכ"ק אדמו"ר הסכים לדבריהם, ובלשון קודשו: "איני קורה מקום לחלק בזה בין ארץ ישראל ת"ו לחו"ל", וכך נכתב בלוח². והנה, מכיוון שכ"ק אדמו"ר גילה דעתו לגבי חג החנוכה שנכון לנהוג כדעת הרמ"א - שאין לחזור שוב על אותה הקריאה (ובלשון מוחלטת כזו המעידה שאין כאן מקום לספק כלל), ורבינו הצמח צדק כותב שדעת הרמ"א בחנוכה מבוססת על אותו יסוד שכתב בחג הסוכות - הרי לכאורה פשוט שגם בחג הסוכות יש לנהוג כדברי הרמ"א ולא לחזור שוב על אותה קריאה.

ד. יתרה מזו: יתכן שלפי מנהג אחר של חסידי חב"ד, קיימת בעיה לחזור שוב על אותה קריאה. קהילות ישראל נוהגות לעשות בקריאת התורה 'הוספות'. כלומר, אם יהודים רבים בקהל צריכים לעלות לתורה, עושים הוספה על מנין הקוראים וקוראים לכולם. אולם רבינו הצמח צדק כותב³ שדבר זה הותר רק בימי הגמרא והפוסקים, אבל בימינו אין לנהוג כך.

ביאור דבריו בקצרה הוא, שבפער נהגו שכל אחד מהעולים לתורה קורא בעצמו את העלייה שלו. אמנם עכשיו נוהגים שה'בעל קורא' קורא את כל הקריאה. ולפי מנהג זה, ה'בעל קורא' הוא המתחייב לברך את 'ברכות התורה' על הקריאה בתורה, שהרי הוא הקורא בתורה, ואלו שעולים לתורה הם רק שלוחים שלו ומברכים בשבילו. וכיון שבאמת רק הוא חייב בברכות, לכן מעיקר הדין היו צריכים לברך רק בתחילת הקריאה

בחג הסוכות בחוץ לארץ. הבית יוסף כותב שקוראים לכל העולים מענין היום. העולה הראשון קורא "וביום השני". העולה השני והשלישי - "וביום השלישי". והרביעי - בחובת היום: "וביום השני... וביום השלישי". הרמ"א חולק וסובר שאין לקרוא פעמיים אותה קריאה, אלא הראשון קורא "וביום השני", השני - "וביום השלישי", השלישי - "וביום הרביעי", והרביעי - בחובת היום: "וביום השני... וביום השלישי".

אחר-כך הוסיף הבית יוסף, שבארץ-ישראל, שאין 'ספיקא דיומא', קוראים רק את קרבנות היום. היינו שקוראים שוב ושוב לכל העולים "וביום השני". וזאת, לפי היסוד שכתב בתחילה שהעיקר הוא לקרוא מענין היום ואין בעיה לקרוא שוב אותה הקריאה.

הרמ"א במקום לא הגיה כלום על דבריו, והתעורר ספק אם הוא מסכים לדברי הבית יוסף לגבי ארץ-ישראל, או שהוא חולק גם כאן וסובר שלעולם אין לחזור על אותה קריאה, ורק לא טורח לציין זאת במפורש, מכיוון שסמך על מה שכתב לגבי חו"ל. ומחמת הספק (ואולי מסיבות נוספות), נוהגים כל בני ארץ-ישראל בענין זה כמו הבית יוסף.

אמנם רבו של הב"י, מהר"י ב"ר, וכן רבינו הצמח צדק כותבים שדבריו של הרמ"א מכוונים גם לארץ-ישראל, וגם כאן אין לחזור על אותה הקריאה, אלא הראשון קורא "וביום השני", השני - "וביום השלישי", השלישי - "וביום הרביעי". והרביעי חוזר וקורא בחובת היום - "וביום השני". הצמח צדק אף מוסיף ומביא חיזוק לדבריו משו"ת מהרלב"ח (שהיה רבה של ירושלים), שבעיר ירושלים לא נהגו כמו הב"י אלא כמו הרמ"א. למדנו אפוא מדבריו של הצ"צ, שלפי הרמ"א, שהוא הפוסק אצל קהילות אשכנז, יש לנהוג גם בארץ-ישראל כמו בחוץ לארץ ולא לחזור בימי חג הסוכות על אותה קריאה.

בשנת תשי"ז קיבלו הדברים חיזוק נוסף: הב"י והרמ"א חולקים במחלוקת דומה לגבי הקריאה

(2) הדברים הובאו כאן בקצרה ללא ציוני מקורות, וכבר נעתקו בהרחבה ב'התקשרות' גליון 640. מענה קודשו בנוגע לחנוכה התפרסם בגיליון 'התקשרות' בשבוע שעבר.
(3) שו"ת אורח חיים סימן ל"ה.

(1) בהערה 8 יתבאר כיצד התיר הרמ"א לחזור כאן על הקריאה של הראשון והשני.

- "שחזור וקורא זה מה שקרא זה". היינו שהאופן שבו התיר הב"י לקרוא לכמה אנשים לאותה עלייה הוא - כשכל אחד קורא בעצמו את העלייה שלו, "וחזור וקורא זה מה שקרא זה".

והגע בעצמך, מפני מה מעמיד רבינו את דברי הב"י דוקא באופן זה? הרי באותו סימן מביא רבינו אופנים נוספים של קריאה בתורה, שהיו נהוגים בימיהם, כמו למשל שאחד מקריא בקול והעולים עונים אחריו בלחש⁴, או כמו מנהגנו שנוהגים "עכשיו, שהש"ץ קורא בקול רם ומשמיע לציבור ומוציאים ידי חובתן"⁵. ואם-כן, אולי הב"י מתיר גם באופנים הללו, ומה הכריח את רבינו להעמיד את דברי הב"י דוקא באופן זה?⁶ אלא יש לדייק מכאן, שרבינו הביין שדוקא באופן הזה התיר הב"י לקרוא שוב ושוב אותה הקריאה ולברך עליה. אבל אם נוהגים כמו המנהג עכשיו, שאחד קורא את כל הקריאה, הרי רק הוא מתחייב בברכה, ולכן אין לחזור על אותה קריאה ולברך עליה שוב ושוב.⁷

העולה מכל האמור, שלפי שיטת רבינו הזקן בהסבר דברי הב"י, ולפי מנהגנו והקפדתנו כדברי הצ"צ שלא להוסיף על מניין הקרואים, יש להקפיד לכאורה שלא לחזור כמה פעמים על אותה קריאה מפני חשש ברכה שאינה צריכה. ואלו הרוצים

ובסופה, מכיוון שבשבילו זו קריאה אחת ארוכה ואין סיבה שיברך כמה פעמים, וכשמברכים שוב ושוב יש כאן ספק ברכה שאינה צריכה. אמנם למעשה, מכיוון שחכמים תיקנו לחלק את הפרשה לשבעה חלקים, ולהעלות שבעה עולים, מעלים שבעה וכל אחד מברך על העלייה שלו. אולם מסיים הצמח צדק, מספיק במה שמחלקים ומברכים כתקנת חכמים, ואין להוסיף ולקרוא קרואים נוספים ולהיכנס לשאלת ברכה שאינה צריכה. ואכן, בספר המנהגים הובא כהרעת דברי הצמח צדק, שלא לעשות 'הוספות', וחסידיו חב"ד מקפידים מאד בכך.

והנה, לפי יסוד זה, שבעצם ה'בעל קורא' הוא החייב בברכות והעולים רק מברכים בשבילו, אם-כן כיצד ייתכן לחזור ולקרוא ארבע פעמים אותה הקריאה ולברך עליה שוב ושוב, הרי יוצא שמברכים בשבילו על אותה קריאה ארבע פעמים!

וניחא לפי מה שנהגו בימיהם, שכל אחד מהעולים שב וקורא בעצמו קריאה זו, הרי כל אחד בירך על מה שקרא בעצמו. אולם לפי מנהגנו, שאחד קורא את כל הקריאות ומתחייב בברכה, כיצד ייתכן לברך בשבילו על אותה קריאה ארבע פעמים? ומילא בקריאת התורה בשבת, הרי כל אחד מהעולים מברך על קטע אחר בפרשה, ולכן מכיוון שהם קוראים קטעים שונים ומפסיקים בקריאות, התירו לכל אחד ואחד לברך; אולם כאן כולם מברכים על אותו קטע, והרי זה דומה לאדם שיברך על אותה אכילה ארבע פעמים!.

ואכן, כשמתבוננים בלשונו של רבינו הזקן בשולחן ערוך, כשהוא מצטט את דברי הבית-יוסף, מבחינים בדבר פלא. רבינו דן בהלכות קריאת התורה בשבת, האם מותר לקרוא כמה פעמים אותה קריאה, כדי לעלות בכל פעם אדם אחר לתורה. והוא כותב שלדעת הב"י הדבר מותר, שהרי כך נוהגים לדעתו בחנוכה וסוכות, שקוראים כמה פעמים אותה הקריאה ומעלים בכל פעם אדם אחר. וכך לשונו: "יש אומרים שמותר לקרוא עולים הרבה בפרשה אחת, שחזור וקורא זה מה שקרא זה וחזור ומברך, ואין בזה חשש ברכה לבטלה שהרי בחול המועד של סוכות וחנוכה עושים כן".

והנה רבינו הזקן מפרט כיצד עושים זאת

4 סעיף ה' לגבי קטן.

5 סוף סעיף ט"ז.

6 יתכן לומר שרבינו נוקט באופן זה, כי מבחינה מציאותית זה היה אופן הקריאה שהיה נהוג בימי הב"י. אמנם קשה לומר כך, כי הב"י כלל לא פירט את פירוש דבריו וכל דברי רבינו הם הוספה שלו, ולכן כשהוא כבר מוסיף משלו הוא יכול להוסיף עוד אופנים שנהוגים בימיו ולא לכתוב רק אופן אחד. לכן נראה יותר שזה פרט בהסבר ההלכה ובא בדווקא.

7 ייתכן להקשות על דברינו, שאין לדמות את דברי הצ"צ לשאלה המדוברת כאן. כיון שהצ"צ מדבר על הוספה על מנין הקרואים ולכן חושש לברכה שאי"צ. אולם בחנוכה וסוכות מדובר על מנין הקרואים עצמם, ואולי כאן השאלה של ברכה שאי"צ קלה יותר וניתן לברך שוב ושוב. אמנם הדבר אינו נכון, כיון שרבינו הזקן מדמה בתוך הסעיף את דין ההוספות על מנין הקרואים - לקריאה בחנוכה וסוכות, ששם מדובר על קריאה חוזרת בתוך מנין הקרואים עצמם. ומשמע שדעתו היא, שדין מנין הקרואים שווה להוספה על מנין הקרואים, ומה שבאן אינו בבחינת ברכה שאי"צ - גם כאן אינו בדין זה. וכך יש לומר להיפך, שכשם שאסר הצ"צ להוסיף על מנין הקרואים מדין ברכה שאי"צ, כך הדבר אסור גם במנין הקרואים עצמו.

סיבה לחדש שהתשובה הזו מלמדת שקיימת איזו חלוקה הלכתית ביניהם. אלא 'ברעת תחתון' נראה נכון יותר, שמאיזו סיבה לא רצה להביע עמדה בענין זה.

ואכן, כ"ק אדמו"ר כתב כמה פעמים שהוא אינו פוסק בעצמו ויש לשאול רבנים והם יעיינו ויבררו מה לעשות. אמנם אחרי שכ"ק אדמו"ר עורר את הדברים בשיחה ורבנים ישבו ודנו בענין זה והגיעו למסקנה שכך יש לנהוג, וגם נהגו כך בפועל במשך כמה שנים, אין סיבה הלכתית להפסיק מלנהוג כך.

מענה לשואלים:

א. לפי האמור, שמבחינה הלכתית יש לנהוג כמו הרמ"א, מדוע נוהגים בני ארץ-ישראל האשכנזים בענין זה כמו הב"י?

תשובה: יש כמה עניינים שבני ארץ-ישראל קיבלו את דעת הב"י. אמנם כאן יש גילוי דעת מיוחד של הצ"צ לנהוג כמו הרמ"א, וכך גם הורה הרבי הלכה למעשה לגבי הקריאה בימי החנוכה. ולהוסיף: רוב קהילות ישראל נוהגות לעשות 'הוספות' ולכן אין מבחינתן בעיה לחזור על אותה קריאה. אולם אנו, שמקפידים שלא לעשות 'הוספות', צריכים גם להקפיד שלא להעלות כמה עולים לאותה הקריאה.

ב. אם הדבר פשוט כל-כך לפי הפוסקים הקובעים לנו, חסידי הב"ד, מדוע לא ידעו מענין זה עד שעורר על כך הרבי בשנת תשמ"ט?

תשובה: יש כמה עניינים שכתובים בצמח צדק שלא היו ידועים במשך השנים או שלא עיינו בהם די הצורך, עד שבאו ועוררו על הדברים והחסידיים החלו להקפיד בזה. לדוגמא, זכורני מילדותי בבית הכנסת הב"ד ברחוב נחלת בנימין בתל אביב שלא הקפידו שלא לעשות 'הוספות', עד שבא הרבי ועורר על כך.

וכך היה בענין זה גופא לגבי הקריאה בחג החנוכה, שרק בשנת תשי"ז פנו החסידים אל הרבי וביקשו לשנות זאת. וכך צריך לומר גם לגבי הקריאה בחג הסוכות, שכנראה לא עיינו מספיק בדברי הצ"צ שחנוכה וסוכות - אחד הם, עד שבא הרבי בשיחה בשנת תשמ"ט ועורר על כך.

לנהוג בדוקא כמו הב"י, צריכים לכאורה להקפיד שכל אחד מהעולים בחנוכה וסוכות יקרא בעצמו את הקריאה שלו.⁸

סיכום:

א. לגבי חג החנוכה הורה הרבי לנהוג כמו הרמ"א. ב. הצ"צ כותב שחג החנוכה שווה בענין זה לחג הסוכות, ולכן גם בחג הסוכות צריך לנהוג כמו הרמ"א. ג. ייתכן שלפי מנהגנו שלא לעשות 'הוספות', יש אף בעיה לנהוג כמו הב"י. ד. הדיון שלנו אינו לעורר מנהג חדש, אלא להמשיך מנהג קיים שמיוסד על דברים מפורשים של הרבי בשיחה, שלכאורה מבחינה הלכתית היו צריכים לנהוג בו עוד לפני השיחה ורק מאיזו סיבה לא עסקו בזה. לכן לענ"ד אין סיבה לחזור למנהג הקודם. ה. כל אלו המערערים על המשך המנהג הקיים, לא ציינו איזה מקור הלכתי המפריע להם מלנהוג כך, אלא רק נשענו על דברי כ"ק אדמו"ר לר' ברוך נאה.⁹ אולם לענ"ד דברים אלו אינם סתירה מוכרחת למנהגנו, מכיוון שיש לומר שכ"ק אדמו"ר לא חפץ מאיזו סיבה לפסוק ולחדש מנהג חדש שאינו מקובל בארץ-ישראל, אבל אין זה מלמד שאינו מסכים לעיקר הדברים. והדעת נותנת לומר כך, כי מאחר שכ"ק אדמו"ר בעצמו קבע לנהוג בחנוכה כמו הרמ"א (ובלשון פשוטה וברורה שכלל אין כאן מקום להסתפק בכך), והמקורות ההלכתיים מלמדים שחנוכה שווה בענין זה לסוכות, הרי אין

8 יש נקודה בענין זה שלא התבארה דיה: לפי הרמ"א שאין לחזור על אותה הקריאה, כיצד התייר לקרוא לרביעי בענין היום, הרי כבר קראו זאת לכהן וללוי? שאלה זאת קיימת גם לפי פשוט דברי הרמ"א שאין לחזור על אותה קריאה, וגם לפי דברנו, שכשחוזרים על הקריאה יש כאן חשש ברכה שאי"צ לבעל קורא.

ואולי הסבר הדברים בקיצור הוא, שהעלייה הרביעית היא מצווה מיוחדת בתוך הקריאה - לקרוא לכבוד קדושת היום, ולכן חייבים לקרוא בה מעניין קדושת היום וא"א בעניין אחר. וראה ברש"י סוכה נה, א ד"ה אתקין אמימר.

וכך, אגב, אנו נוהגים בקריאת התורה למפסיד בכל שבת, שחוזר על הקריאה שכבר קראו ואינו מוסיף כלום. אלא שמפסיד זו תקנה בפני עצמה וא"א בענין אחר.

9 והעובדה שבני ארץ-ישראל אינם נוהגים כמנהגנו, אינה שאלה כלל, שהרי הם נוהגים כמו הב"י גם בחג החנוכה, ושם כבר הורה כ"ק אדמו"ר שלא לנהוג כדבריהם. ומדוע שמנהגם בחג הסוכות יחייב אותנו.

הלכות ומנהגי חב"ד

ערב־שבת־קודש

נתינת הצדקה לכבוד יום ההולדת דכ"ק אדמו"ר מהורש"ב, החל בשבת - "עבור מוסדותיו המתנהלים ברוחו"¹, יש לקיימה היום² (זאת כמוכן מלבד העניין הכללי דנתינה בערב־שבת גם בשביל יום השבת)³.

שבת־קודש פרשת וירא

כ' במרחשוון

יום־הולדת את כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, בשנת כתר"א⁴.
יום סגולה, שבו ה'מזלו גובר' של הנשיא פועל התגברות בעבודתם של חסידים ושל כלל ישראל,

(1) עי"פ השיחה דלהלן הערה 7.

(2) עי"פ האמור באג"ק כרך יד עמ' שכד בקשר ליארצייט.

(3) לקוט"ש יסודות כרך כח עמ' 315 סי"ג.

(4) ראה בדבר הולדתו וברית המילה שלו, ברשימות מדברי ימי חייו שנדפסו בראש קונטרס 'חנוך לנער' וביספר התולדות - אדמו"ר מהורש"ב, הוצאת קה"ת, כפר־חב"ד תשל"ו, פרק א.

"להעיר, שהקביעות דכ"ק מרחשוון היא לעולם באותו יום שבו חל ראש־השנה [והוא "יום החמישים" מראש־השנה, שמורה על שער הנו"ן, בחינת הכתר (השייך לכ"ף מרחשוון)]. ובשנה זו שיום טוב של ראש־השנה חל בשבת, וכ"ף מרחשוון חל בשבת - קורין בשבת כ"ף מרחשוון הקריאה דשני הימים דראש־השנה: "ויהי פקד את שרה גי"ו" - לידת יצחק (לאחרי המילה דאברהם והגילוי ד"וירא אליו ה'"), ומילתו לשמונה ימים (הראשון שנימוול לשמונה), וכן "ויהי אחר הדברים האלה גי"ו" - עקידת יצחק, עניין הביטול והמסירת־נפש, ועד להסיום ד"מעכה" ראשית־יבות "מלך על כל הארץ" (סה"ש תשי"ח ח"א עמ' 118 הערה 89).

ועל־ידם - בכל העולם כולו⁵.

מהוראות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו:

ביום זה צריך כל אחד ואחד לקבל החלטות טובות להוסיף בהפצת המעיינות חוצה, לכל לראש - בנוגע לעצמו... ועוד ועיקר - הפצת התורה והמצוות והפצת היהדות בכללותה, חדורים בפנימיות התורה שנתבארה בתורת חסידות חב"ד, ועד להפצת אור הקדושה בכל העולם כולו, גם בנוגע למצוות שנצטוו בני־נח.

ב'שנת הבניין' הציע הרבי⁶, שביום זה (ומה טוב - גם בימים שלפניו ושלאחוריו) ישתדל כל אחד ואחד הנמצא בכל עיר ועיר שבה קיימת ישיבת תומכית־מתימים וסניפיה, ועל־אחת־כמה־וכמה בארצנו הקדושה ת"ו, להיכנס לבניין הישיבה, ולעשות שם פעולות טובות בכל שלושת הקווים דתורה, עבודה וגמילות־חסדים: להתפלל (או לומר מזמור תהילים, כולל ובמיוחד - המזמור המתאים למספר שנותיו של אדמו"ר מהורש"ב [השנה - מזמור קמ"ז]), ללמוד מתורתו, ולתת צדקה עבור מוסדותיו, המתנהלים ברוחו כו'.

בעיר שאין בה ישיבה זו - יעשו זאת בתוך בניין שתפקידו מעין הישיבה, כגון בית־חב"ד, בית תורה, תפילה וגמילות־חסדים. ומובן שעל־פי הציווי "ואהבת לרעך כמוך", יש להשתדל להשפיע על יהודים נוספים שגם הם יעשו כן, ועוד ועיקר

(5) ספר־השיחות תשמ"ח ח"א עמ' 70.

(6) מוגה - 'התועודיות' תשמ"ז ח"א עמ' 496, ובסגנון אחר בספר־השיחות תשמ"ז ח"א עמ' 69.

(7) מוגה - ספר־השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 56 (התועודיות ח"א עמ' 337). וצ"ב אם כל האמור הוא הוראה גם לכל שנה ושנה.

באהבת-ישראל ואחדות-ישראל, כמבואר בארוכה בקונטרס זה.
הפטרה: "ואשה אחת... ותישא את בנה ותצא"
(מלכים ב ד, א-לז).⁹

- שפעולות אלה ייעשו ברבים⁸. וכדאי ונכון שבין העניינים שלומדים מתורתו של בעל יום-ההולדת, ילמדו גם קונטרס 'החלצו', שעל-ידי זה יתווסף

---

(8) "ובפרט על-פי מה שכתב בעל יום-ההולדת בקונטרס 'החלצו' (ספר המאמרים תרנ"ט עמ' סא), שיהסכם אשר עושים שניים או רבים, יש לזה חיזוק הרבה יותר מההסכם שעושה בפני עצמו" (שם).

---

(9) ספר-המנהגים עמ' 32. לוח כולל-חב"ד.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש